

Критичне мислення у цифрову епоху

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>C - соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</i>
Спеціальність	<i>C5 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Врегулювання конфліктів та медіація</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кред. ЄКТС/150 годин: лекції 16 год., практичні заняття 30 год., самостійна робота 104 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен, МКР</i>
Розклад занять	<i>https://schedule.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: к.філос.н., доцентка кафедри соціології Коломієць Т.В. tana_kol@ukr.net</i>
Розміщення курсу	<i>Moodle</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Процес модернізації вищої школи багато в чому визначається станом академічної культури та рівнем критичного мислення. Наразі студентська академічна культура характеризується як деформована. В основі цієї деформації лежить мотивація значної частини студентства на формальні атрибуції вищої освіти (оцінки, стипендія, диплом та ін.), а не на отримання професійних знань. Така деформована мотивація є індикатором низького рівня академічної культури та відсутності знань, умінь і досвіду академічного письма. Комунікація з викладачем можлива і заохочуватиметься в межах навчальних занять, а також в межах консультацій з викладачем, місце та час якої повідомляється студентам додатково.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей:

- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів
- здатність бути критичним і самокритичним.

Відповідно до освітньо-наукової програми, засвоєння дисципліни сприяє підсиленню таких компетенцій та програмних результатів навчання:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1)
- Здатність працювати автономно (ЗК 2)
- Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти. (ФК 2)
- Здатність збирати та аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів соціологічних

досліджень. (ФК 4)

- Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки (ПРН 2)
- Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах. (ПРН 5)
- Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки. (ПРН 9)

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна вивчається після опанування основ соціально-політичних та соціологічних дисциплін.

Отримані під час навчання з даної дисципліни знання, вміння та навички можуть з успіхом застосовуватись при опануванні інших спеціальних і галузевих соціологічних дисциплін, а також при написанні магістерської дисертації.

3. Зміст навчальної дисципліни

- Тема 1. Принципи функціонування вищої освіти. Основні поняття, підходи і завдання курсу.
- Тема 2. Критичне мислення: поняття, підходи, шляхи формування.
- Тема 3. Проблема істини і структура академічного знання.
- Тема 4. Академічна доброчесність: поняття, виміри.
- Тема 5. Поняття і методи наукового дослідження.
- Тема 6. Усна і письмова комунікація в науковому дискурсі
- Тема 7. Основні стилі і жанри академічного письма.
- Тема 8. Організаційні аспекти академічної роботи.
- Тема 9. Основні етапи написання наукового тексту.
- Тема 10. Вибір теми наукового дослідження та визначення її актуальності.
- Тема 11. Структура та оформлення наукової роботи.
- Тема 12. Основні принципи роботи з науковими джерелами.
- Тема 13. Реферат як жанр академічного письма.
- Тема 14. Основні правила написання наукової статті та тез.
- Тема 15. Правила і принципи публічного виступу з оприлюднення результатів академічного дослідження.

4. Навчальні матеріали та ресурси

4.1. Базова література:

1. Конверський А. Є. Критичне мислення. Підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей. – Київ: Центр навчальної літератури, 2021 (4-те вид., перероб. та доп.). - 340 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Konverskyi_Anatolii/Krytychne_myslennia/?utm_source=chatgpt.com
2. Кубко, В. П. Ціннісний вимір академічної доброчесності в епоху штучного інтелекту / В. П. Кубко // Культурологічний альманах / Український державний університет імені Михайла Драгоманова. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2025. – Вип. 3 (15). – С. 172-180. https://enpuir.edu.ua/entities/publication/a19f8455-76d9-43e1-b34c-9f57b55ca063?utm_source=chatgpt.com
3. Пивоваров В. М., Лисенко О. А., Меліхова Ю. А. та ін. Академічна доброчесність: навч. посібник. - Харків: Право, 2025. - 240 с. https://jurkniga.ua/contents/akademichna-dobrochesnist.pdf?srsId=AfmBOooYiPgETTITs5joKEBfVwApoFEnJslKHjhjXbz8DX0dM8YU3hZW&utm_source=chatgpt.com
4. Тимошенко О. І., Ягодзінський С. М. Логіка та критичне мислення: навч. посібник. - Київ: Олді+,

2025. - 248 с. https://book.sumy.ua/logika-ta-kritichne-mislennya/?utm_source=chatgpt.com
5. Тулін К. Академічна доброчесність у цифрову добу: проблеми та стратегії гарантії / К. Тулін // Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Серія «Педагогіка». — 2024. — №19. https://pedvisnyk.knu.ua/index.php/pedagogy/article/view/404?utm_source=chatgpt.com

4.2 Допоміжна література:

1. Бабенко С.С. Як написати академічний навчальний текст: короткий довідник для студентства факультету соціології. Електронне видання. К.: ВПЦ "Київський університет". 2016. — 32 с.
2. Еко Умберто Як написати дипломну роботу (пер. Я.Глотов). https://chtyvo.org.ua/authors/Umberto_Eco/Yak_napysaty_dyplomnu_robotu/
3. Підготовка кваліфікаційних робіт за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія» / Кपी ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Т. В. Коломієць, І. В. Пиголенко. — Електронні текстові дані (1 файл: 0,98 Мбайт). — К.: Кपी ім. Ігоря Сікорського, 2019. — 90 с.
4. Organizing Your Social Sciences Research Paper <https://libguides.usc.edu/writingguide/academicwriting>

4.2. Навчальні онлайн ресурси

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua> — Вісник Кपी ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
2. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> — Соціологія: теорія, методи, маркетинг.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> — Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://prometheus.org.ua> — Онлайн-курси України та світу.
5. <https://coursera.org> — Онлайн-курси.

Всі зазначені вище джерела є доступними в Інтернеті або на сторінці дисципліни в Moodle.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

Лекція 1.

Тема 1. Принципи функціонування вищої освіти. Основні поняття, підходи і завдання курсу.

Університет як соціальний інститут та організація. Концепції класичного університету (Вільгельм Гумбольдт про дослідницький університет; Джон Генрі Ньюмен про ліберальний (інтелектуальний) університет). Місія університету як синтез освіти, науки і бізнесу. Основні засади європейської вищої освіти: незалежність, нейтральність; спрямованість на наукове пізнання та розвиток; критичне осмислення знання; університет як культурний центр. Поняття «академічне письмо», «академічна доброчесність», «жанри академічного письма».

СРС: охарактеризуйте принципи партнерства «студент –викладач», «студент – студент», «студент – адміністрація»

Література: 2,3,5

Лекція 2.

Тема 2. Критичне мислення: поняття, підходи, шляхи формування.

Поняття критичного мислення. Роль критичного мислення в науці. Політичні, соціально-економічні, юридичні аспекти науки як соціального інституту. Когнітивні аспекти науки як сфери пізнавальної діяльності. Історичний контекст розвитку науки. Томас Кун і «Структура наукових революцій». Поняття парадигми, наукового співтовариства. Кризи і аномалії в «нормальній» науці. Основні тенденції розвитку науки (ретроспективний та перспективний виміри).

СРС: Проаналізуйте концепцію епістемологічного анархізму П.Фейєрабенда.

Література: 1, 4;8

Тема 3. Проблема істини і структура академічного знання.

Поняття істини. Функції істини у науковому пізнанні. Проблема існування істини. Об'єктивізм та релятивізм. Наукова істина та проблема пошуку її критеріїв. Раціональні засади істинності. Верифікація та фальсифікація. Практика як критерій істини. Форми істини. Істина й омана. Діалектика розвитку наукового пізнання. Чуттєве пізнання та його елементи. Специфіка і роль чуттєвого пізнання суспільної людини. Раціональне пізнання та його форми: а) поняття як основна форма раціонального пізнання; б) судження та умовиводи; в) роль категорій у функціонуванні і розвитку раціонального пізнання, мислення, свідомості. Типи раціональності в сучасній культурі. Аргументація як методологія переконання в еволюційній і когнітивній епістемології.

СРС: Порівняйте концепції конвенціоналізму та прагматизму у теорії істини. Визначте, за якими критеріями можна оцінити істинність наукового дослідження.

Література: 2,4,8

Лекція 3.

Тема 4. Академічна доброчесність: поняття, виміри.

Поняття моралі і довіри в науковому дискурсі. Основні ціннісні орієнтири науковців. Бюрократизація науки як виклик. Поняття «етосу науки» Р.Мертон. Основні принципи академічної доброчесності: посилаючись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність. Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти. Форми порушення академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання).

СРС: Визначте проблеми і перспективи комерціалізації науки.

Література: 2, 4, 8.

Тема 5. Поняття і методи наукового дослідження.

Поняття академічного дослідження. Основні принципи дослідницької роботи. Значення особистої мотивації дослідника для написання якісної наукової роботи. Соціальна вагомість дослідницької діяльності для суспільства в цілому. Практична цінність навичок, здобутих в результаті самостійної наукової роботи, для діяльності соціолога. Зарубіжний досвід навчання основам наукових досліджень та критичного мислення. Завдання підвищення рівня вітчизняних наукових досліджень. Загальнонаукові методи. Теоретичні та емпіричні методи дослідження. Загальнонаукові теоретичні методи наукових досліджень. Системний метод. Історичний метод. Метод аналізу і синтезу. Метод дедукції та індукції. Теоретичні методи, специфічні для дослідження соціальних явищ.

СРС: Спіральна динаміка наукового дослідження; дослідницьке коло (від вибору теми, до літератури, методів дослідження, структури роботи і висновків).

Література: 3,4,9

Лекція 4.

Тема 6. Усна і письмова комунікація в науковому дискурсі

Поняття комунікації в науковому дискурсі. Види, типи, рівні комунікації. Усне мовлення. Публічний виступ, презентація, доповідь: єдність форми і змісту; вербальна й невербальна складові (образність й виразність, аргументація, інтонація, міміка і жести). Контакт з аудиторією, риторичний інструментарій, засоби емоційного впливу й переконання. Навички академічної дискусії, полеміки. «Мозковий шторм» (brainstorm). Мистецтво слухати. Мистецтво читати, аналізувати, критично осмислювати прочитане. Писемне мовлення: сутність, характеристики.

СРС: визначте, у чому полягає активне читання.

Література: 4,6,7

Тема 7. Основні стилі і жанри академічного письма.

Поняття стилю і жанру. Науковий стиль та його різновиди. Текст як форма реалізації академічного письма. Монографія, стаття, дисертація, дипломна робота, курсова робота, підручник, посібник, есе, тези, анотація (довідкова й рекомендаційна анотація, загальна й аналітична рекомендація), рецензія (невелика стаття науково-теоретичного чи науково-популярного характеру, що містить критичне осмислення наукової праці з метою інформування чи оцінювання), лекція, огляд, дослідницька пропозиція, тези, реферат (реферат-конспект, реферат-резюме, реферат-огляд).

СРС: надайте основні характеристики наукового стилю письма.

Література: 1, 5, 11.

Лекція 5.

Тема 8. Організаційні аспекти академічної роботи.

Основи тайм-менеджменту в академічній роботі. Загальні механізми використання часу. Планування як основа ефективної академічної роботи. Самоорганізація і локус контролю. Методи і принципи ефективної організації часу (цілепокладання, пріоритетність, розподіл задач, конкретизація цілей і завдань). Матриця Ейзенхауера (практика побудови та використання). Принципи організації робочого часу, робочого простору та інструментів. Використання лінійних конспектів та ментальних карт. Ментальні карти: поняття, структура. СРС: потенціал використання ментальних карт у академічних дослідженнях.

Література: 2,6,8

Тема 9. Основні етапи написання наукового тексту.

Підготовчий, основний та завершальний етапи написання наукового тексту. Композиція абзацу та композиція тексту роботи. Задум (на основі критичного опрацювання наявної літератури) – бачення проблеми (майбутній об'єкт дослідження) – пропозиція вирішення проблеми (гіпотеза) – означення предмету й інструментарію (методології) дослідження – розробка аргументації (на основі критичного опрацювання джерел) – побудова тексту. Вимоги оригінальності, чіткості, новизни. Структурування тексту: вступ – основний текст (виклад аргументації із належним використанням оригінальних текстів і джерел) – висновки.

СРС: проаналізуйте основні механізми визначення ідеї та актуальності наукового тексту

Література: 3,4

Лекція 6.

Тема 10. Вибір теми наукового тексту та визначення її актуальності.

Вибір теми наукового тексту (фундаментальні і прикладні теми). Принципи вибору теми наукового тексту (за Умберто Еко). Основні правила формулювання назви тексту. Особиста зацікавленість студента, користь для майбутньої професійної діяльності. Наявність проблеми (невирішених питань, нерегульованих відносин, соціологічних колізій, тощо). Соціальна важливість обраної теми. Ступінь наукової розробки, наявність літератури. Рівень знайомства студента з темою. Реальність проведення дослідження за графіком виконання наукових робіт. Можливість дослідження теми для статті, дипломної, кваліфікаційної магістерської роботи, для кандидатської дисертації.

СРС: проаналізуйте критерії вибору теми наукового тексту.

Література: 5,9

Тема 11. Структура та оформлення наукової роботи.

Визначення об'єкту, предмету, мети та завдань наукового дослідження. Постановка наукового питання, його зв'язок з соціальною проблемою, на вирішення якої спрямовано дослідження. Складові частини наукової роботи. Вступ (необхідні елементи вступу), основна частина, висновки. Розроблення структури наукової роботи за допомогою комп'ютерної програми MindMap. Відповідність структурних елементів основної частини та висновків меті та завданням наукової роботи. Написання пропозицій до дослідницького проекту. Обґрунтування актуальності обраної теми. Проблема, на вирішення якої спрямовано дослідження, соціальна вагомість цієї проблеми.

СРС: переваги використання комп'ютерних програм для розроблення структури наукової роботи

Література: 1,2,6

Лекція 7.

Тема 12. Основні принципи роботи з науковими джерелами.

Якість наукових джерел, які використовуються студентами при написанні наукових робіт. Принципи цитування та парафразу. Визначення якості українських джерел: перелік фахових видань, затверджений ВАК, Інтернет сайти окремих журналів. Визначення якості іноземних джерел: рейтинг англомовних правових видань. Етапи роботи з літературою. Пошук; систематизація та зберігання інформації; конспектування; оформлення бібліографії. Бази повнотекстових матеріалів. База Ліга-Закон, наукова електронна бібліотека періодичних видань бібліотеки Вернадського, електронні каталоги інших бібліотек, Інтернет пошук за допомогою GOOGLE SCHOLAR. Системи збереження та конспектування інформації за допомогою програм Word, OneNote, EverNote.

СРС: охарактеризуйте правила оформлення посилань та бібліографічних списків, затверджені ВАК України та їх використання в студентській науковій роботі.

Література: 1,10,11

Тема 13. Реферат як жанр академічного письма.

Поняття реферату, реферування. Інформативні (реферати-конспекти) та індикативні (реферати-резюме): сутність, особливості. Структура реферату: бібліографічний опис та текст реферату. Особливості написання оглядових рефератів. Основні структурні елементи тексту реферату. Мовні кліше, що використовуються в рефератах. Особливості реферування перекладних текстів («фальшиві друзі перекладачів», принципи адекватності і трансформації). Основи коректного оформлення посилань. Анотований реферат: поняття, характеристики.

СРС: визначте, в чому полягає різниця між інформативними та індикативними рефератами.

Література: 1,3,4

Лекція 8.

Тема 14. Основні правила написання наукової статті та тез.

Поняття і структура наукової статті. Принципи вибору заголовку наукової статті. Логічність, лаконічність, грамотність, аргументованість як необхідні характеристики наукової статті. Основні вимоги до структурних елементів статті: (постановка проблеми в загальному вигляді; аналіз останніх досліджень та публікацій; формулювання мети статті; виклад основного матеріалу; висновки; перелік використаних джерел). Поняття тез як коротко сформульованих основних положень статті. Специфіка змісту і стилю тез. Класифікація тез. Вимоги до написання тез.

СРС: здійсніть компаративний аналіз структурної і змістовної частини статті та тез.

Література: 4,7,10

Тема 15. Правила і принципи публічного виступу з оприлюднення результатів академічного дослідження.

Основні етапи публічного виступу (докомунікативний, комунікативний, післякомунікативний). Основні моделі усної публічної комунікації. Аналіз аудиторії та можливих комунікативних бар'єрів. Типи комунікативних бар'єрів: фонетичний, стилістичний, семантичний, логічний Наукова доповідь як вид публічного виступу (ораторського монологу). Вербальна і невербальна комунікація під час публічного виступу (ораторського монологу). Використання презентацій в публічних виступах з оприлюднення результатів дослідження.

СРС: охарактеризуйте основні прийоми ефективного публічного виступу.

Література: 2,4,5

Семінарські (практичні) заняття

Основні цілі практичних занять – засвоєння матеріалу лекцій та результатів самостійної роботи студентів, поглиблення здобутих знань, формування навиків підготовки виступів, формулювання та відстоювання власної позиції, вільного володіння матеріалом та логічного мислення в процесі відповіді на поставлені питання за темою; застосовувати теоретичні роботи до аналізу соціально-економічних проблем сучасного суспільства, а також набуття навичок самостійно виділяти, узагальнювати та аналізувати основні положення теоретичних праць в області крос-національних досліджень.

Семінарське заняття 1.

Тема 1. Принципи функціонування вищої освіти. Основні поняття, підходи і завдання курсу.

Університет як соціальний інститут та організація. Концепції класичного університету (Вільгельм Гумбольдт про дослідницький університет; Джон Генрі Ньюмен про ліберальний (інтелектуальний) університет). Місія університету як синтез освіти, науки і бізнесу. Основні засади європейської вищої освіти: незалежність, нейтральність; спрямованість на наукове пізнання та розвиток; критичне осмислення знання; університет як культурний центр. Поняття «академічне письмо», «академічна доброчесність», «жанри академічного письма».

СРС: охарактеризуйте принципи партнерства «студент – викладач», «студент – студент», «студент – адміністрація»

Література: 2,3,5

Семінарське заняття 2.

Тема 2. Критичне мислення: поняття, підходи, шляхи формування.

Поняття критичного мислення. Роль критичного мислення в науці. Політичні, соціально-економічні, юридичні аспекти науки як соціального інституту. Когнітивні аспекти науки як сфери пізнавальної діяльності. Історичний контекст розвитку науки. Томас Кун і «Структура наукових революцій». Поняття парадигми, наукового співтовариства. Кризи і аномалії в «нормальній» науці. Основні тенденції розвитку науки (ретроспективний та перспективний виміри).

СРС: Проаналізуйте концепцію епістемологічного анархізму П.Фейєрабенда.

Література: 1, 4;8

Семінарське заняття 3.

Тема 3. Проблема істини і структура академічного знання.

Поняття істини. Функції істини у науковому пізнанні. Проблема існування істини. Об'єктивізм та релятивізм. Наукова істина та проблема пошуку її критеріїв. Раціональні засади істинності. Верифікація та фальсифікація. Практика як критерій істини. Форми істини. Істина й омана. Діалектика розвитку наукового пізнання. Чуттєве пізнання та його елементи. Специфіка і роль чуттєвого пізнання суспільної людини. Раціональне пізнання та його форми: а) поняття як основна форма раціонального пізнання; б) судження та умовиводи; в) роль категорій у функціонуванні і розвитку раціонального пізнання, мислення, свідомості. Типи раціональності в сучасній культурі. Аргументація як методологія переконання в еволюційній і когнітивній епістемології.

СРС: Порівняйте концепції конвенціоналізму та прагматизму у теорії істини. Визначте, за якими критеріями можна оцінити істинність наукового дослідження.

Література: 2,4,8

Семінарське заняття 4.

Тема 4. Академічна доброчесність: поняття, виміри.

Поняття моралі і довіри в науковому дискурсі. Основні ціннісні орієнтири науковців. Бюрократизація науки як виклик. Поняття «етосу науки» Р.Мертон. Основні принципи академічної доброчесності: посилаючись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність. Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти. Форми порушення академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання).

СРС: Визначте проблеми і перспективи комерціалізації науки.

Література: 2, 4, 8.

Семінарське заняття 5.

Тема 5. Поняття і методи наукового дослідження.

Поняття академічного дослідження. Основні принципи дослідницької роботи. Значення особистої мотивації дослідника для написання якісної наукової роботи. Соціальна вагомість дослідницької діяльності для

суспільства в цілому. Практична цінність навичок, здобутих в результаті самостійної наукової роботи, для діяльності соціолога. Зарубіжний досвід навчання основам наукових досліджень та критичного мислення. Завдання підвищення рівня вітчизняних наукових досліджень. Загальнонаукові методи. Теоретичні та емпіричні методи дослідження. Загальнонаукові теоретичні методи наукових досліджень. Системний метод. Історичний метод. Метод аналізу і синтезу. Метод дедукції та індукції. Теоретичні методи, специфічні для дослідження соціальних явищ.

СРС: Спіральна динаміка наукового дослідження; дослідницьке коло (від вибору теми, до літератури, методів дослідження, структури роботи і висновків).

Література: 3,4,9

Семінарське заняття 6.

Тема 6. Усна і письмова комунікація в науковому дискурсі

Поняття комунікації в науковому дискурсі. Види, типи, рівні комунікації. Усне мовлення. Публічний виступ, презентація, доповідь: єдність форми і змісту; вербальна й невербальна складові (образність й виразність, аргументація, інтонація, міміка і жести). Контакт з аудиторією, риторичний інструментарій, засоби емоційного впливу й переконання. Навички академічної дискусії, полеміки. «Мозковий шторм» (brainstorm). Мистецтво слухати. Мистецтво читати, аналізувати, критично осмислювати прочитане. Писемне мовлення: сутність, характеристики.

СРС: визначте, у чому полягає активне читання.

Література: 4,6,7

Семінарське заняття 7.

Тема 7. Основні стилі і жанри академічного письма.

Поняття стилю і жанру. Науковий стиль та його різновиди. Текст як форма реалізації академічного письма. Монографія, стаття, дисертація, дипломна робота, курсова робота, підручник, посібник, есе, тези, анотація (довідкова й рекомендаційна анотація, загальна й аналітична рекомендація), рецензія (невелика стаття науково-теоретичного чи науково-популярного характеру, що містить критичне осмислення наукової праці з метою інформування чи оцінювання), лекція, огляд, дослідницька пропозиція, тези, реферат (реферат-конспект, реферат-резюме, реферат-огляд).

СРС: надайте основні характеристики наукового стилю письма.

Література: 1, 5, 11.

Семінарське заняття 8.

Тема 8. Організаційні аспекти академічної роботи.

Основи тайм-менеджменту в академічній роботі. Загальні механізми використання часу. Планування як основа ефективної академічної роботи. Самоорганізація і локус контролю. Методи і принципи ефективної організації часу (цілепокладання, пріоритетність, розподіл задач, конкретизація цілей і завдань). Матриця Ейзенхауера (практика побудови та використання). Принципи організації робочого часу, робочого простору та інструментів. Використання лінійних конспектів та ментальних карт. Ментальні карти: поняття, структура.

СРС: потенціал використання ментальних карт у академічних дослідженнях.

Література: 2,6,8

Семінарське заняття 9.

Тема 9. Основні етапи написання наукового тексту.

Підготовчий, основний та завершальний етапи написання наукового тексту. Композиція абзацу та композиція тексту роботи. Задум (на основі критичного опрацювання наявної літератури) – бачення проблеми (майбутній об'єкт дослідження) – пропозиція вирішення проблеми (гіпотеза) – означення предмету й інструментарію (методології) дослідження – розробка аргументації (на основі критичного опрацювання джерел) – побудова тексту. Вимоги оригінальності, чіткості, новизни. Структурування тексту: вступ – основний текст (виклад аргументації із належним використанням оригінальних текстів і джерел) – висновки.

CPC: проаналізуйте основні механізми визначення ідеї та актуальності наукового тексту

Література: 3,4

Семінарське заняття 10.

Тема 10. Вибір теми наукового тексту та визначення її актуальності.

Вибір теми наукового тексту (фундаментальні і прикладні теми). Принципи вибору теми наукового тексту (за Умберто Еко). Основні правила формулювання назви тексту. Особиста зацікавленість студента, користь для майбутньої професійної діяльності. Наявність проблеми (невирішених питань, неврегульованих відносин, соціологічних колізій, тощо). Соціальна важливість обраної теми. Ступінь наукової розробки, наявність літератури. Рівень знайомства студента з темою. Реальність проведення дослідження за графіком виконання наукових робіт. Можливість дослідження теми для статті, дипломної, кваліфікаційної магістерської роботи, для кандидатської дисертації.

CPC: проаналізуйте критерії вибору теми наукового тексту.

Література: 5,9

Семінарське заняття 11.

Тема 11. Структура та оформлення наукової роботи.

Визначення об'єкту, предмету, мети та завдань наукового дослідження. Постановка наукового питання, його зв'язок з соціальною проблемою, на вирішення якої спрямовано дослідження. Складові частини наукової роботи. Вступ (необхідні елементи вступу), основна частина, висновки. Розроблення структури наукової роботи за допомогою комп'ютерної програми MindMap. Відповідність структурних елементів основної частини та висновків меті та завданням наукової роботи. Написання пропозицій до дослідницького проекту. Обґрунтування актуальності обраної теми. Проблема, на вирішення якої спрямовано дослідження, соціальна вагомість цієї проблеми.

CPC: переваги використання комп'ютерних програм для розроблення структури наукової роботи

Література: 1,2,6

Семінарське заняття 12.

Тема 12. Основні принципи роботи з науковими джерелами.

Якість наукових джерел, які використовуються студентами при написанні наукових робіт. Принципи цитування та парафразу. Визначення якості українських джерел: перелік фахових видань, затверджений ВАК, Інтернет сайти окремих журналів. Визначення якості іноземних джерел: рейтинг англomовних правових видань. Етапи роботи з літературою. Пошук; систематизація та зберігання інформації; конспектування; оформлення бібліографії. Бази повнотекстових матеріалів. База Ліґа-Закон, наукова електронна бібліотека періодичних видань бібліотеки Вернадського, електронні каталоги інших бібліотек, Інтернет пошук за допомогою GOOGLE SCHOLAR. Системи збереження та конспектування інформації за допомогою програм Word, OneNote, EverNote.

CPC: охарактеризуйте правила оформлення посилань та бібліографічних списків, затверджені ВАК України та їх використання в студентській науковій роботі.

Література: 1,10,11

Семінарське заняття 13.

Тема 13. Реферат як жанр академічного письма.

Поняття реферату, реферування. Інформативні (реферати-конспекти) та індикативні (реферати-резюме): сутність, особливості. Структура реферату: бібліографічний опис та текст реферату. Особливості написання оглядових рефератів. Основні структурні елементи тексту реферату. Мовні кліше, що використовуються в рефератах. Особливості реферування перекладних текстів («фальшиві друзі перекладачів», принципи адекватності і трансформації). Основи коректного оформлення посилань. Анотований реферат: поняття, характеристики.

CPC: визначте, в чому полягає різниця між інформативними та індикативними рефератами.

Література: 1,3,4

Семінарське заняття 14.

Тема 14. Основні правила написання наукової статті та тез. Правила і принципи публічного виступу з оприлюднення результатів академічного дослідження.

Поняття і структура наукової статті. Принципи вибору заголовку наукової статті. Логічність, лаконічність, грамотність, аргументованість як необхідні характеристики наукової статті. Основні вимоги до структурних елементів статті: (постановка проблеми в загальному вигляді; аналіз останніх досліджень та публікацій; формулювання мети статті; виклад основного матеріалу; висновки; перелік використаних джерел). Поняття тез як коротко сформульованих основних положень статті. Специфіка змісту і стилю тез. Класифікація тез. Вимоги до написання тез.

Основні етапи публічного виступу (докомунікативний, комунікативний, післякомунікативний). Основні моделі усної публічної комунікації. Аналіз аудиторії та можливих комунікативних бар'єрів. Типи комунікативних бар'єрів: фонетичний, стилістичний, семантичний, логічний Наукова доповідь як вид публічного виступу (ораторського монологу). Вербальна і невербальна комунікація під час публічного виступу (ораторського монологу). Використання презентацій в публічних виступах з оприлюднення результатів дослідження.

СРС: здійсніть компаративний аналіз структурної і змістовної частини статті та тез. Охарактеризуйте основні прийоми ефективного публічного виступу.

Література: 2,4,5,7,10

Семінарське заняття 15.

Модульна контрольна робота

6. Самостійна робота студента/аспіранта

Самостійна робота здобувача включає:

підготовка до аудиторних занять – 70 год;

підготовка до модульної контрольної роботи – 4 год;

підготовка до екзамену – 30 год.

Загалом – 104 год.

Під час планування індивідуального завдання з певного ОК необхідно забезпечити баланс часу СРС відповідної освітньої компоненти. Підґрунтям цього розрахунку є орієнтовні норми часу на виконання здобувачами вищої освіти окремих робіт:

Вид роботи	Підготовка до одного аудиторного академічного часу					Підготовка та складання		Виконання	
	Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	МКР* (денна)	Залік	Екзамен	ІСЗ (денна)	ДКР (заочна)
Норма часу (год.)	0,3-0,5	0,5-1	1,5-2	1-1,5	2	6	30	10-15	10-20

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять та виконання завдань

За умови практичної відсутності у вітчизняному науково-освітньому просторі комплексних навчально-наукових видань з даної проблематики, дуже важливо відвідувати лекції, на яких висвітлюватиметься

систематизований навчальний матеріал, в обсязі, достатньому для опанування дисципліни бакалаврами. Студентам складно буде належно підготуватись до семінарського заняття, виконати практичне завдання, якщо вони будуть пропускати лекції. Разом з тим, відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь студентів на практичних заняттях є обов'язковою і буде заохочуватись. Рейтинг студентів значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на практичних (семінарських) заняттях. Кожне пропущене практичне заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг студентів з дисципліни.

Теми і завдання для практичних занять передбачені робочою програмою дисципліни, доступні у системі «Кампус» та Moodle.

На лекціях та практичних заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, зумовлених темою заняття і відповідним тематичним завданням. Використовувати зазначені (та інші подібні) засоби для розваги чи спілкування під час заняття не варто. Відповідати на питання викладача, читаючи з екрану смартфона, ноутбуку, підручника чи іншого паперового носія не варто також. Це характеризує рівень підготовки студента як невисокий.

Правила поведінки на заняттях

Під час проведення занять рекомендується відключати телефони з метою досягнення більшого рівня уваги та сфокусованості на навчальній діяльності. Водночас, за рекомендацією викладача можна користуватися засобами зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску дисципліни або в інтернеті.

Від студентів під час занять – як семінарських, так і лекційних, очікується активна діяльність, участь в обговоренні питань, виконання практичних завдань, вправ і задач, постановка запитань, внесок у колективну дискусію тощо.

Під час відповідей на практичних заняттях не слід читати зі смартфона, планшета або ноутбуку. Варто використовувати зроблені студентом нотатки, конспекти прочитаного навчального матеріалу та проведений самостійно вдома або на парі аналіз даних.

Неформальна освіта

За бажанням здобувача, в умовах, що не сприяють регулярному відвідуванню занять, допускається вивчення окремих змістовних частин дисципліни в асинхронному режимі, зокрема через опанування дистанційних курсів та інших форм неформального навчання. Для врахування в рейтинговій системі оцінювання балів за такі курси, вони мають змістовно відповідати певним темам силабусу, а їх проходження узгоджене з викладачем дисципліни. На підтвердження проходження неформального навчання студент має надати відповідний документ (сертифікат) із зазначенням назви курсів та їх обсягу в годинах. Визнання результатів неформальної освіти відбувається у порядку визначеному у відповідному Положенні КПІ ім. Ігоря Сікорського: <https://osvita.kpi.ua/node/179>

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Політика використання штучного інтелекту

Політика використання штучного інтелекту та її принципи регламентуються наказом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студента складається з балів, які він отримує за:

1. відповіді на семінарських заняттях;

2. модульна контрольна робота
3. екзамен

1. Відповіді на семінарських заняттях.

Ваговий бал – 5 балів при відповіді на питання. Максимальна кількість балів на всіх семінарських заняттях дорівнює $r_{\text{сем}} = 5 \text{ балів} \cdot 5 = 25 \text{ балів}$.

При відповіді на кожне питання студент отримує:

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) якщо при відповіді студент демонструє глибоке знання матеріалу, логічно і послідовно його викладає, дає обґрунтовані висновки, вільно оперує конкретними даними, з легкістю і переконливо відповідає на поставлені питання – 5 бали;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями, відповідає на більшість з поставлених питань – 4 бали;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та значні помилки, на поставлені питання відповідає слабо, або не відповідає взагалі – 3 бали;
- «незадовільно», відсутня робота на семінарі – 0-2 балів.

2. Модульна контрольна робота.

Ваговий бал – 25.

Критерії оцінювання:

- «відмінно», тема розкрита повною мірою (не менше 90% потрібної інформації), робота написана самостійно, відповідає встановленим вимогам та здана вчасно – 23-25 балів;
- «добре», тема розкрита не досить повно (не менше 75% потрібної інформації), наявні незначні відхилення від встановлених вимог, здана вчасно – 19-22 бали;
- «задовільно», тема розкрита погано та/або наявні суттєві відхилення від встановлених вимог та/або робота здана із суттєвою затримкою – 15-18 балів;
- «незадовільно», робота не відповідає вимогам – 0-14 балів.

3. Екзамен.

Ваговий бал – 50.

Екзамен передбачає усні відповіді на питання, перелік яких наведений у додатку 2.

Критерії оцінювання:

- 40-50 балів – студент відповідає на майже всі питання екзамену, демонструє глибоке знання матеріалу, логічно і послідовно його викладає, дає обґрунтовані висновки, вільно оперує конкретними даними, висловлює власну позицію з дискусійних питань, демонструє ознаки теоретичного мислення та соціологічної уяви;
- 30-39 балів – студент відповідає на більшість питань екзамену, демонструє хороший рівень знання матеріалу;
- 20-29 балів – студент відповідає на приблизно половину питань екзамену, демонструє доволі поверхневі знання;
- 0-19 балів – студент відповідає лише на окремі питання екзамену, не має власної позиції, допускає суттєві неточності.

Заохочувальні бали (не більше 10 балів за усі види робіт):

- за науково-дослідницьку діяльність (участь у конференціях, «Днях науки ФСП», конкурсах студентських робіт, публікації);
- участь у факультетських олімпіадах з навчальної дисципліни та всеукраїнських олімпіадах.

Умови позитивної проміжної атестації:

Для отримання «зараховано» з першої проміжної атестації студент повинен мати не менше ніж 12 балів, для отримання «зараховано» з другої проміжної атестації студент повинен мати не менше ніж 24 бали.

Умови допуску до екзамену:

Умовою допуску студента до екзамену є отримання попередньої рейтингової оцінки не менше як 24 бали.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Рейтингова оцінка здобувача (бали)	Університетська шкала оцінок рівня здобутих компетентностей (результатів навчання)
---------------------------------------	---

100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

Можливі відмітки у відомості семестрового контролю:

Не допущено	Невиконання умов допуску до семестрового контролю
Усунено	Порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки
Не з'явився	Здобувач, був допущений, але не з'явився на екзамен

Перегляд рейтингової системи оцінювання впродовж семестру

Перегляд PCO може здійснюватися за вмотивованою заявою здобувача, що вивчає ОК, органу студентського самоврядування або профспілкового комітету студентів, поданою на ім'я завідувача забезпечуючої кафедри. Процедура перегляду визначена у розділі 7 Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського
https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologennia_RSO_2025.pdf

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (екзамен):

1. Університет як соціальний інститут та організація.
2. Концепції класичного університету (Вільгельм Гумбольдт про дослідницький університет; Джон Генрі Ньюмен про ліберальний (інтелектуальний) університет).
3. Місія університету як синтез освіти, науки і бізнесу.
4. Основні засади європейської вищої освіти: незалежність, нейтральність; спрямованість на наукове пізнання та розвиток; критичне осмислення знання; університет як культурний центр.
5. Поняття «академічне письмо», «академічна доброчесність», «жанри академічного письма».
6. Охарактеризуйте принципи партнерства «студент – викладач», «студент – студент», «студент – адміністрація».
7. Поняття критичного мислення.
8. Роль критичного мислення в науці.
9. Політичні, соціально-економічні, юридичні аспекти науки як соціального інституту.
10. Когнітивні аспекти науки як сфери пізнавальної діяльності.
11. Томас Кун і «Структура наукових революцій».
12. Поняття парадигми, наукового співтовариства.
13. Кризи і аномалії в «нормальній» науці.
14. Основні тенденції розвитку науки (ретроспективний та перспективний виміри).
15. Проаналізуйте концепцію епістемологічного анархізму П.Фейєрабенда.
16. Поняття істини. Функції істини у науковому пізнанні.
17. Проблема існування істини. Об'єктивізм та релятивізм.
18. Наукова істина та проблема пошуку її критеріїв. Раціональні засади істинності.
19. Верифікація та фальсифікація.
20. Практика як критерій істини.
21. Форми істини. Істина й омана.
22. Раціональне пізнання та його форми: а) поняття як основна форма раціонального пізнання; б) судження та умовиводи; в) роль категорій у функціонуванні і розвитку раціонального пізнання, мислення, свідомості.
23. Поняття моралі і довіри в науковому дискурсі.
24. Основні ціннісні орієнтири науковців.
25. Бюрократизація науки як виклик.

26. Поняття «етосу науки» Р.Мертон.
27. Основні принципи академічної доброчесності: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність.
28. Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.
29. Форми порушення академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання).
30. Визначте проблеми і перспективи комерціалізації науки.
31. Поняття матеріальної та інтелектуальної власності.
32. Зародження права інтелектуальної власності за доби Просвітництва
33. Можливості й правила використання інтелектуальної власності.
34. Концепція «суспільного надбання» та концепція відкритого дозволу (Open Access) в сучасному інформаційному просторі.
35. Запобігання плагіату як основний принцип академічної культури.
36. Поняття академічного дослідження.
37. Основні принципи дослідницької роботи.
38. Теоретичні та емпіричні методи дослідження.
39. Загальнонаукові теоретичні методи наукових досліджень. Системний метод. Історичний метод. Метод аналізу і синтезу. Метод дедукції та індукції.
40. Теоретичні методи, специфічні для дослідження соціальних явищ.
41. Спіральна динаміка наукового дослідження; дослідницьке коло (від вибору теми, до літератури, методів дослідження, структури роботи і висновків).
42. Поняття комунікації в науковому дискурсі. Види, типи, рівні комунікації.
43. Публічний виступ, презентація, доповідь: єдність форми і змісту; вербальна й невербальна складові (образність й виразність, аргументація, інтонація, міміка і жести).
44. Навички академічної дискусії, полеміки. «Мозковий шторм» (brainstorm).
45. Писемне мовлення: сутність, характеристики.
46. Поняття стилю і жанру. Науковий стиль та його різновиди.
47. Текст як форма реалізації академічного письма.
48. Основи тайм-менеджменту в академічній роботі.
49. Підготовчий, основний та завершальний етапи написання наукового тексту.
50. Композиція абзацу та композиція тексту роботи.
51. . Вибір теми наукового тексту та визначення її актуальності.
52. Вибір теми наукового тексту (фундаментальні і прикладні теми).
53. Визначення об'єкту, предмету, мети та завдань наукового дослідження.
54. Постановка наукового питання, його зв'язок з соціальною проблемою, на вирішення якої спрямовано дослідження.
55. Складові частини наукової роботи. Вступ (необхідні елементи вступу), основна частина, висновки.
56. Принципи цитування та парафразу.
57. Визначення якості українських джерел: перелік фахових видань, затверджений ВАК, Інтернет сайти окремих журналів.
58. Етапи роботи з літературою.
59. Реферат як жанр академічного письма.
60. Особливості реферування перекладних текстів («фальшиві друзі перекладачів», принципи адекватності і трансформації).

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: доценткою кафедри соціології, к.філос.н., доценткою Коломієць Т.В.

Ухвалено кафедрою соціології (протокол № 16 від 23.06.2026)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 7 від 30.06.2026)

Тематика модульних контрольних робіт:

1. Охарактеризуйте основні засади європейської вищої освіти: незалежність, нейтральність; спрямованість на наукове пізнання та розвиток; критичне осмислення знання; університет як культурний центр.
2. Проаналізуйте політичні, соціально-економічні, юридичні аспекти науки як соціального інституту.
3. Визначте основні тенденції розвитку науки (ретроспективний та перспективний виміри).
4. Охарактеризуйте принципи верифікації та фальсифікації як критеріїв істинності.
5. Проаналізуйте раціональне пізнання та його форми: а) поняття як основна форма раціонального пізнання; б) судження та умовиводи; в) роль категорій у функціонуванні і розвитку раціонального пізнання, мислення, свідомості.
6. Визначте поняття та основні принципи формування критичного мислення.
7. Охарактеризуйте основні принципи академічної доброчесності: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність.
8. Проаналізуйте концепцію «суспільного надбання» та концепцію відкритого дозволу (Open Access) в сучасному інформаційному просторі.
9. Визначте соціальну значущість дослідницької діяльності для суспільства в цілому.
10. Охарактеризуйте теоретичні методи, специфічні для дослідження соціальних явищ.
11. Публічний виступ: контакт з аудиторією, риторичний інструментарій, засоби емоційного впливу й переконання.
12. Визначте текст як форму реалізації академічного письма.
13. Охарактеризуйте методи і принципи ефективної організації часу (цілепокладання, пріоритетність, розподіл задач, конкретизація цілей і завдань).
14. Опишіть ідею та актуальність наукового тексту, основні механізми їх визначення.
15. Охарактеризуйте основні етапи роботи над академічним текстом: задум – бачення проблеми – пропозиція вирішення проблеми – означення предмету й інструментарію (методології) дослідження – розробка аргументації (на основі критичного опрацювання джерел) – побудова тексту.
16. Проаналізуйте роль тайм-менеджменту у роботі над академічними текстами.
17. Проаналізуйте принцип відповідності структурних елементів основної частини та висновків меті та завданням наукової роботи.
18. Проаналізуйте принципи постановки наукового питання, його зв'язок з соціальною проблемою, на вирішення якої спрямовано дослідження.
19. Визначте поняття курсової роботи як виду самостійного навчально-академічного дослідження.
20. Охарактеризуйте наукову доповідь як вид публічного виступу (ораторського монологу).

Методичні рекомендації до написання МКР в форматі академічного есе:

1. Мета і завдання есе

Показати здатність студентів критично аналізувати обрану проблему, співставляти різні теоретичні підходи, робити висновки.

Продемонструвати володіння академічним стилем письма, аргументовану структуру та логіку викладу.

Використати теоретичні знання курсу та приклади з практики та досвіду роботи з цифровими медіа.

2. Вибір теми

Оберіть тему відповідно до запропонованого списку та узгодьте з викладачем.

Тема повинна бути проблемною і дозволяти висвітлити вашу позицію.

Рекомендується обирати тему, яка вам цікава і де можливо навести приклади сучасних медіапроцесів.

3. Структура есе

Типова структура есе включає 4 блоки:

Вступ (10–15% тексту)

Коротко представте тему та її актуальність.

Чітко сформулюйте проблему та мету есе.

Можна включити дослідницьке питання або гіпотезу.

Основна частина (70–75% тексту)

Логічно структуровані абзаци, кожен з яких розкриває окремий аспект проблеми.

Використовуйте терміни, концепції та моделі, вивчені на курсі.

Аргументуйте кожне твердження: посилайтеся на наукові джерела, приклади з інтернету, кейси з соціальних мереж, статистику.

Порівнюйте різні підходи, теорії або точки зору.

Обов'язково дотримуйтеся академічної мови, уникайте неформальних виразів.

Висновки (10–15% тексту)

Підсумуйте ключові аргументи.

Висловіть власну позицію щодо проблеми.

Можна запропонувати практичні рекомендації або прогнози розвитку теми.

Список використаних джерел

Використовуйте наукові статті, монографії, офіційні звіти, аналітичні матеріали.

Дотримуйтеся єдиного стилю оформлення (APA, Chicago, MLA).

Мінімум 5–7 джерел для короткого есе, 10–15 — для розширеного.

4. Формальні вимоги

Обсяг: 1500–2500 слів для короткого есе.

Шрифт: Times New Roman, 14 pt, інтервал 1,5.

Поля: стандартні (2–2,5 см).

Структуровані абзаци, заголовки розділів не обов'язкові, але бажані для зручності.